

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

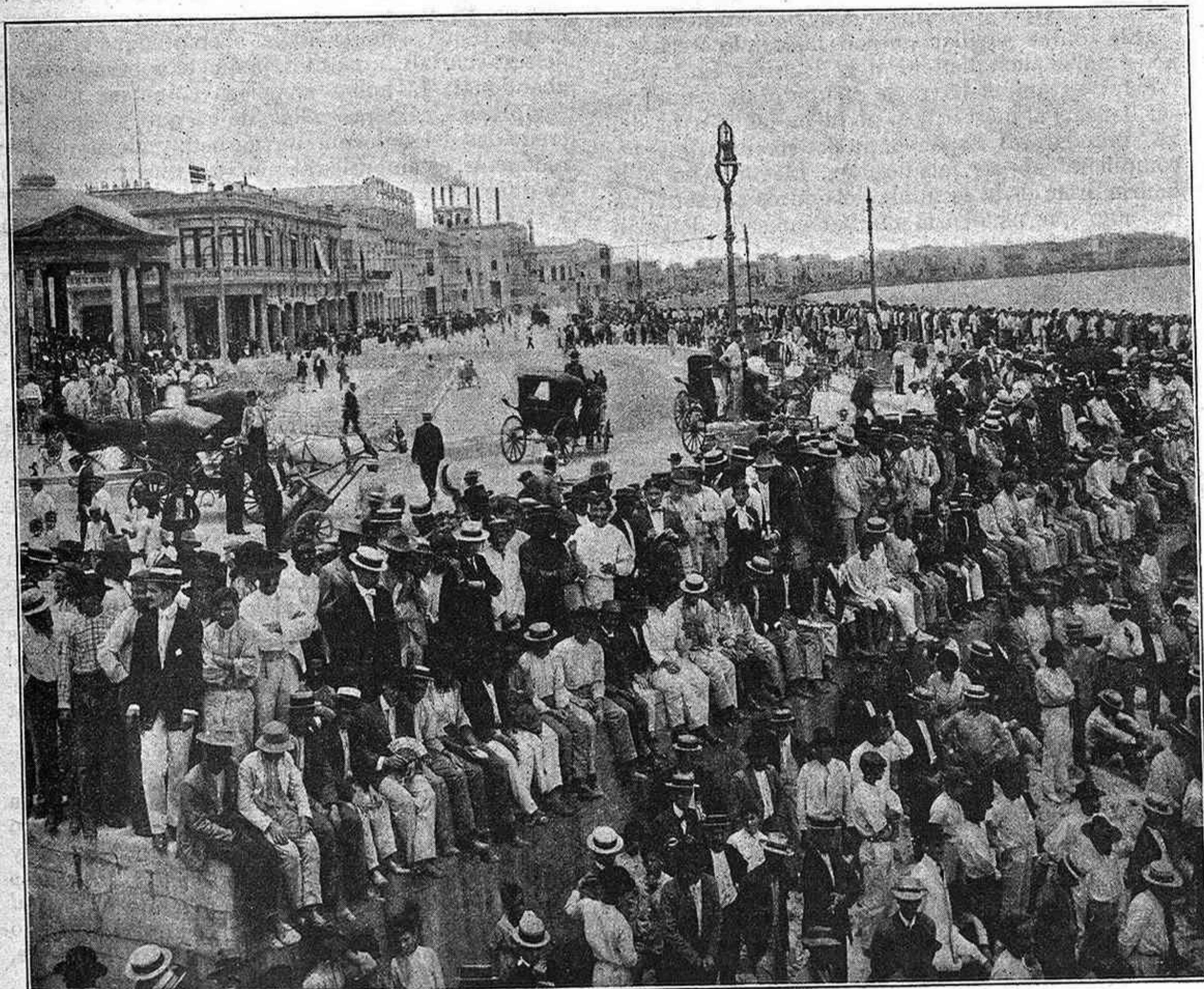
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

ELS NOSTRES MARINS Á CUBA

La multitud esperant als molls de l' Habana l' arribada de la *Nautilus*, el primer barco de guerra espanyol que ha anat á Cuba desde que la isla es independent.

LA MONEDA FALSA DEL ESTAT

Els periodistas que saben de qué se las heuen, reben las noticias atenentse á la máxima de que son sempre falsas, mentres no 'n respongui algún testimoni respectable, ab la reserva de comprobarlas desseguida. Donchs per las monedas es igual; penseu que totas son falsas mentres no hi hagi qui las avali per sos preus, qui 'ns asseguri el *valor de cambi* de la moneda que 'ns dona. Y com que de moneda no més en dona l'Estat, al quedarse ab el monopoli s'obliga á ferlo efectiu no deixantne corre d'altre, mantenint els preus de la seva moneda, la única, y encunyantla tan bé que tothom l'entengui. En dret, tota restricció de llibertat es nula si no 's pot fer efectiva, y el que 's pren un privilegi se 'l té de garantir: no hi ha Códich penal sense administració de justicia, ni drets d'importació sense aduanas. Y si una coacció s'internacionalisa, com per exemple 'l bloqueig marítim, cap Estat la regoneix si no se li demostra la efectivitat... Aixó es la mateixa evidencia. Se necessita ser... ministre espanyol, pera sortir el día menos pensat ab l'estirabot de recullir com á falsa una moneda que ell ha deixat córrer com á bona, anys y anys, ab el pretext de que no ha sigut estampada á la fábrika del Estat. ¡Y la dona per falsa sense explicarnos cóm s'ha de conéixer que n'es, porque encare 'ls seus técnichs s'ho tenen d'estudiar!... Total, una dotzena de milions de pessetas, *una dotzena de milions* que l'Estat ha perdut per culpa seva y que volia que paguessim nosaltres.

¿Els «duros sevillanos» son falsos? Jo crech que nó, si no 'ls puch distingir dels llegítims. En tot cas, l'Estat es qui 'ls havia de distingir aixís que van ser llensats al mercat; y si no ho ha fet, si n'ha deixat inundar tot Espanya, no pot ser més que per complicitat ab els falsificadors. Llavoras no n'hi hauria prou ab la recullida dels duros per tot el valor, sino que 'ns deuría una indemnissació de perjudicis.

¡Moneda falsa! Aviat está dit. La moneda, pel seu natural, tendeix á tornarse falsa; es á dir, á rebaixar el seu *valor d'us*, com á mercadería, aguantant el seu *valor de cambi*. Es la tendencia expressada en aquella elemental ley de Gresham: *la moneda dolenta expulsa á la moneda bona*. La historia de la moneda es un seguit de falsificacions. Comensant per un pés de lliura com l'*as romá*, garantísat pel segell del magistrat, anava minyant las unsas de dotze á deu, á vuyt y á cinch, fins á quedar el disch del segell tot sol. La *lliura* dels francesos y la *pound* dels inglesos, que ve á ser lo mateix, s'havían d'anomenar de certa manera pera convéncer al prenedor de que no tenían trampa (*sterling*, veritable, encare 's diu.) A las nostras colonias americanas encunyan *pesos* que valían setze rals de velló, y 'ls van estirar fins als vint rals de velló ab el nom de *fuertes*, equiparantlos al duro d'Espanya, que era de deu rals de plata ó 'ls vint de velló. Es el camí natural de tota mercadería que vol aumentar son poder de cambi. ¿No 'n son de falsos els mateixos duros del govern, els bons, que deu anys enrera valían menos de la meytat? Podían haver estat admesos á la Unió Monetaria Llatina, per la ley y per l'Estat independent que 'ls emiteix; donchs pera adquirir cent franchs havíam de donar duascentas deu pessetas.

La fabricació clandestina de moneda no es més que la continuació de la fabricació legal. Es que l'

Estat no es capás de fer efectiu son monopoli; no passaría res, es clar, si emitís moneda sana y suficient pels cambis. Lo mal está, donchs: primer en que dona l'exemple de la moneda tarada rebaixant el valor propi de la mercadería plata, inferior al preu que li fixa al encunyarla; segon: que no té policia pera impedir la fabricació clandestina; y tercer: que dels mateixos empleats de l'Estat, per motius que tots sabém, molts son venals y ajudan als defraudadors.

Culpa pera nosaltres ciutadans no n'hi ha cap, exceptuant als complicats en las expencions. Per aixó es un'enormitat el feros pagar culpas que no hem comés. D'enormitats aixís se n'han fet moltes; pero eran altres temps. Ab la falta d'escrúpols dels reys, dels senyors y fins de las vilas, l'encunyar moneda era una calamitat pels pobles, porque s'hi miravan á veurer qui donaría menos mercadería. A Castella, aquell perdulari y bacó qu'era el rey Enrich IV, quan necessitava diners,—qu'era cada día per altre—se 'n feya donar per la otorgació del dret de batre moneda; y alló va ser un diluvi de rodonas de ferro colat. Pera recullirho, no van ser pas els reys els qui van pagar las milionadas d'indemnissació. Aquí mateix, la recullida de la calderilla catalana fou un robatori, qu'enriquí á uns quants senyors *medianeros* dels més serios y honrats. Un cas recordo, d'emissió de moneda falsa, extingida sense que 'l govern hi guanyés. Quan jo era petit, corrian xavos (2 xavos=1 quarto: 17 xavos=1 ral) uns xavos dels moros, plans del revés ab lletras arábigas y combats del dret ab l'estrella de sis puntas y el botó al mitj. Com no eran acunyats per l'Estat, eran falsos; pero els prenia tothom; ab els xavos de moro en corrian d'altres qu'eran xapetas primas d'arám, ab una marca extranya; de vegadas la dels pesos d'apotecari. Donchs, un espavilat s'emprengué el negoci dels xavos, ab impunitat, ja que el govern ho tenía abandonat. L'home arreplegava, potser ni calía comprarlas, calderas vellas, de las que 's llensan cremadas del cul com un garbell; y vinga retallar redonetas, estamparlas ab punxó, y repartirlas á rahó de duas pessetas la grossa. Crech que li van privar y va estar á punt d'anar á la presó. Pero, vaja, ¿no va fer més mal Enrich IV de Castella?

Els nostres governs no treuen la moneda de las calderas vellas, pero poch se n'hi falta. El duro, no sevillano, val tres pessetas de plata: per aixó tenta als falsificadors casi casi honrats... diguemne competidors... y per aixó qualsevol dificultat á la circulació se torna conflicte d'ordre públich. Tot el mecanisme del cambi está falsejat, quan la mercadería intermediaria del venedor al comprador no es justa pera fixar el preu. La moneda mercadería, la moneda metall passa á signe ó emblema de crédito, sense cap de las garantías del paper... Aguantat artificialment el valor per la coacció del Estat, el pert en passant la frontera. ¡Quín estat d'inferioritat no significa y quín impediment pera 'ls avensos industrials y pera l'aument de la riquesa porta aqueixa crissis monetaria contínua! Tenir poch diners, y dolents! Aneu á falsificar lliuras esterlinas, y veureu la diferencia. Com si donessiu un cop-de-puny al gegant del Pí.

TULP

N. B.—Algú potser hi sentirá en la frasseologia d'aquest articlet una certa farum marxista. Declaro que no he llegit *El Capital*, que no ha llegit may ningú més que un parell de dotzenas de socialistas en tot el món. Ser lector de l'embaum *El Capital* es ja un ofici ó l'ocupació de tota una vida. Tot lo més haurém pogut veure el compendi de 'n Deville, y gracias.

LA QÜESTIÓ DELS DUROS

Si es cert que á Sevilla el feren
per pendre á la gent el pèl,
que ahora los sevillanos
se las compongan con él.

*
*
*

Dels nostres petóns
may ne passém comptes:
son tants els que 't faig!
son tants els que 'm donas!

Tos llabis ardents
floreixen tot' hora.
Sedents d' estimar,
els meus s' hi abandonan.

Un cop estampits
uns y altres s' amoixan,
y jugan, y 's fan
xuclets, y 's devoran...

Quan, ja satisfets,
per últim s' entrobran,
tu y jo, fadigats,
separém las bocas.

Y encare seguím
besantnos, llavoras...
Ens besém els ulls
ab miradas dolsas.

MAYET

UN EXEMPLE

No sé quín filòsof ho ha dit: «A molts sabis els succeïx que, contant las estrelles que hi ha al cel, s' olvidan de contar las vigas que hi ha al sostre sota 'l qual dormen.»

Qu' es lo mateix que 'ls passa á certs polítichs que s' empenyan en arreglar la nació y no cauhen en que lo primer que haurían de fer es arreglar á casa seva.

D' aquesta mena de polítichs resulta ser en Teodoro Roosevelt, president dels Estats Units y gran reformador de las costums yanquis.

Ningú ignora lo que 'l bon home ha bregat pera millorar la educació dels seus conciutadans, baix molts conceptes bastant atrassada.

La educació—repeteix ell ab molta freqüència—es la pedra angular sobre la qual descansa la felicitat dels pobles. Sense educació no hi ha benestar, ni ordre, ni respecte mutuo ni res. Las nacions poden prescindir de moltes cosas, pero no poden prescindir de la educació.

Donchs bé, un home que atribuïx á la educació tan suprema importancia y que á educar als seus

paysans ha dedicat tantas energías; un home que ha tingut la pretensió d'educar á tothom, s'ha olvidat—¡olvit imperdonable y cruel!—d'educar á la seva filla.

El següent fet ocorregut no fa gayre y del qual tota la premsa nort-americana se'n ha ocupat en la forma que es de suposar, n'és una proba abrumadora.

Aficionada, com la majoria de las donas yanquis, á ficarse en tot, la ex-senyora Alicia Roosevelt, avuy senyora Longwarth va volguer anar á una reunió pública á la qual el seu marit, senador bastant influent, havia d'assistir.

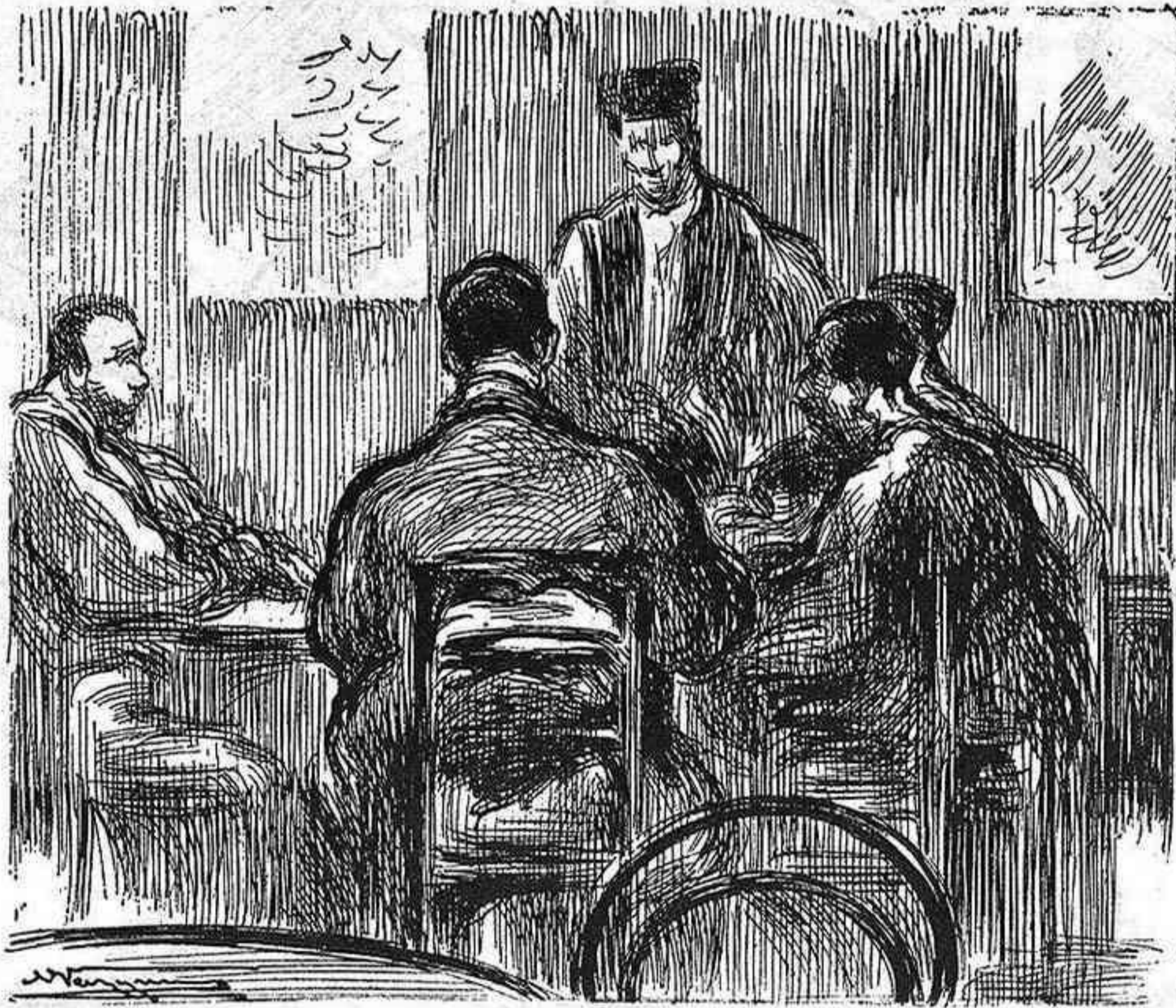
La filla del president, que duya, segons costum, un sombrero de tamanyo espantosament extraordinari, va ser colocada á la primera fila, desde ahont, com pot suposarse, tapava la vista als que tenia al darrera seu.

—¡Que 's tregui el barret!—varen cridar alguns.

Pero la senyora Alicia, despreciant las protestas del públich y las prescripcions del reglament d'espectacles, seguía impávida ab el trasto al cap.

S'hi acosta un ordenansa.

JUGADORS

(Preguém al Sr. Guijarro que no hi veji aquí malicia; aixó no es del natural; es sóls una nota artística.)

de treure't el barret.

—¡No 'm dóna la gana!

El senador, una mica pálit d'indignació, comensa á formalisars'hi.

—Vamos,—díu, encare ab dolsura, pero alsant ja la veu:—¡Treute'li...

—Ja t'he dit que no vull, y suposo que no me 'l farás treure per forsa.

Aquí 'l marit va deixarse de compliments.

—Alicia, prou ximplerías... ¡Treute el barret!

Casi dominada pel tó enérgich d'aquesta intima-

—¿Tindrà la bondat, senyora...?

La muller del senador s'apresura á dirigirli una despreciativa mirada, pero 'l sombrero no 's mou.

L'altre insisteix.

—Senyora, ¿tindrà la bondat?

—¡Vaji á passeig!—contesta la ex-miss Roosevelt ab un tó que subleva contra ella á tota la sala.

El marit, comprenent la inconveniencia de la terquetat de la seva esposa, determina apoyar la indicació del ordenansa del local.

—Amiga meva—li díu ab tota la suavitat imaginable—haurías

ESPECTACLES D'ESTIU

La pista de las Arenas, mentres s'hi representa la pantomima aquática.

ció, la filla del president alsá el braç com si anés á arrencarse las grans agullas que subjectavan el sombrero, pero repensantse de cop, va baixar la má sense haver fet res.

Els ulls de Mr. Longwarth l lensaren un llampech de ira.

—¡Alicia!—digué no més, mirantla fit á fit.

La dona incliná el cap... y 's tragué per fi el barret. ¡Tot aixó fou necessari fer, pera obligarla á cumplir una prescripció tan coneguda y rudimentaria!...

No cal dir la saragata que la escena ha produhit als Estats Units y las bromas de que l' honorable president es avuy víctima.

Y cal reconéixer que la *tomadura* de pel á mister Teodoro no pot ser més merescuda.

Perque, lo que tothom díu:

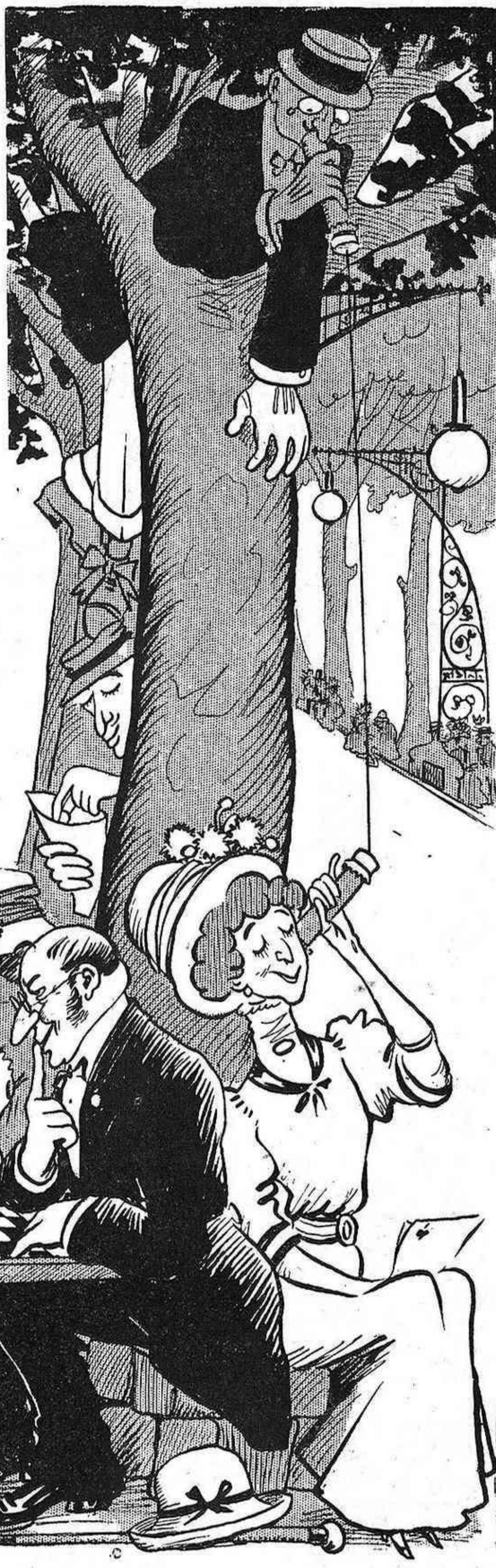
—Si de las muchas horas que ha empleat en educar als nort-americanos n' hagués dedicat unas quantas á la educació de la senyoreta Alicia, ¿hauria aquésta donat avuy el lamentable espectáculo que ha posat en ridícul al seu papay?

MATÍAS BONAFÉ

GLOSARI

El glosador ha sentit dir moltes vegades, i fins s'ho havia arribat a creure, que una de les primeres virtuts que ha de tenir l'Art és ser sincer. Al glosador li agradaria molt que'ls que entenen del ram d'estètica li diguessin què vol dir aquet entrellaç d'art i de sincer, perquè, a parlar am sinceritat, són dugues coses tant diferents que sempre que les posin de costat tenen d'anar a bofetades. Am perdó sia dit dels que no ho creguin, del modo que's duen les paraules, Art vol dir sapiguer

EL PLET DE LAS CADIRAS

Del modo com s' enginya
la nostra aristocracia

quan vol passá, ara, els vespres
allá al passeig de Gracia.

A CAL PINTOR

—Sobre tot afavoréixim forsa, perque ja veu que 'ls anys hi son y...

—Caram, no ho digui, senyora... Bé 's conserva prou fresca, per la calor que fá...

fer una cosa, i sinceritat no saber-la fer; Art vol dir tenir malícia, i sinceritat vol dir ignoscencia; Art vol dir saber lo que's fa, i sinceritat, ni sospitar-ho. Pera ser bon metge s'ha de tenir Art; pera ser sincer sols s'ha de ser malalt; per massa Artista s'arriba a traçut; per massa sincer a manso. Els pintors primitius, que sempre retreuen els advocats de lo sincer, no podien ser menos sincers. Hi feien tot lo que hi sabien, i am tanta insinceritat com podien, i am tot l'Art de que eren capaços. El gran Jacinto Verdaguer, en lloc de deixar els manuscrits amb aquella sinceritat que tenen les coses imperfectes, retocava, pulia i brodava, fins que les seves poesies, de sinceres que havien nescut, s'anaven tornant obres mestres. Shakespeare, a força de ser geni, no tenia res de sincer (si algú l'en hagués tractat li hauria tirat l'Hamlet per la cara); en Molière tampoc en patia, i qui diu d'en Molière i de Shakespeare, es podria dir dels poetes clàssics, i acabariem per dir que tots els que han fet alguna cosa han deixat la sinceritat embolicada amb els volquers i s'han posat el traje d'home. Quan el glosador sent dir que un escriptor o un artista és sincer, li ve a fer el mateix efecte

que quan a una dòna li diuen simpàtica: senyal que no li poden dir altra cosa. Ser sincer vol dir dugues coses: o curt de mans o llarc de dits. O que no té força pera dir lo que vol, o que'n té massa i dóna la volta; és dir, que fingeix un candor que està emmetzinat de malícia.

Si en lloc de sincer diguessim honrat, allavors sí que crec que'ns entendriem. L'artista és sincer quan és honrat, i s'és honrat no fent se'l sincer, ni l'ignoscent, ni'l manso, ni'l baldat, ni'l trist, ni l'alegre, ni'l serio, ni'l romàntic, ni'l clàssic, sinó parlant tant bé com sàpiga, am l'estat d'ànima que's trobi, brodant am tot l'Art possible lo que li dicti l'esperit, estilisant les rialles i essenciant les ploralles, fent pa que sia de farina, però que faci goig a la vista, no fer d'aquell vi que és de raims, però que no hi ha modo de beure-l!

Els homes sincers són com els infants: tenen moltes gracies pera'ls de casa, però'ls de fóra no les hi troben!

XARAU

La eterna comedia

D'aquest món en l'escenari tothom sol representarhi certs papers, bé ó malament, y si bé 'l drama 's cultiva, la comedia tan sols priva; ja que sempre n'estém fent.

Enamorat jovincel,
paraulas dolsas com mel,
fruhint intensa emoció,
va murmurant á l'aurella
de tendre y gentil donzella,
declarantli sa passió.
Entre sospirs y protestas
d'amor, se fan deu mil festas,
y fins esclata algún bes.
Mes lo que fan aquests dos...
Tot es comedia, senyós;
comedia tot, y... ¡res més!

Dona condol la viudeta,
contemplantla tan soleta
desde que no té marit.
El plor la vista li nega;
y ¡la pobra! no sossega
tant de día com de nit.
—¿Cóm no tinch ¡ay! de plorarlo
(diu) si en lloch podré cercarlo
un marit que m'estimés
com el difunt?— A aquests plors...
Tot es comedia, senyors;
comedia tot, y... ¡res més!

—He perdut del tot la gana
ja fa temps;— diu la Joana.
Pero 's menja de moltó
tres costellas rebossadas;

sis croquetas ensucradas,
y una cuixa de capó.
Ella prou que va dihent
que no pren cap aliment;
mes com tot ho fa al revés
y de talls se'n ompla 'l cos...
Tot es comedia, senyós;
comedia tot, y... ¡res més!

A n' el Tallat res l' espanta.
Ni vint homes, ni quaranta,
han lograt may ferli pó.
Sempre diu, quan algú 'l sent,
que 's té per l' hom' més valent
del món... mes no té rahó.
Y no 'n té, perque cert día
un ratolí que corria
el feu caure llarch com es,
donantli un susto molt gros...
Tot es comedia, senyós;
comedia tot, y... ¡res més!

L' Antonet es un xicot
tan avaro, que si pot
escaparse de pagá
quan surt ab algú company,
per més que aixó sembli extrany,
molt tranquilament ho fa.
Donchs, ab tot, ell sempre diu,
jo no sé per quín motiu,
que l' arrós no li fa 'l pes,
quan per tot ell va d' arrós...
Tot es comedia, senyós;

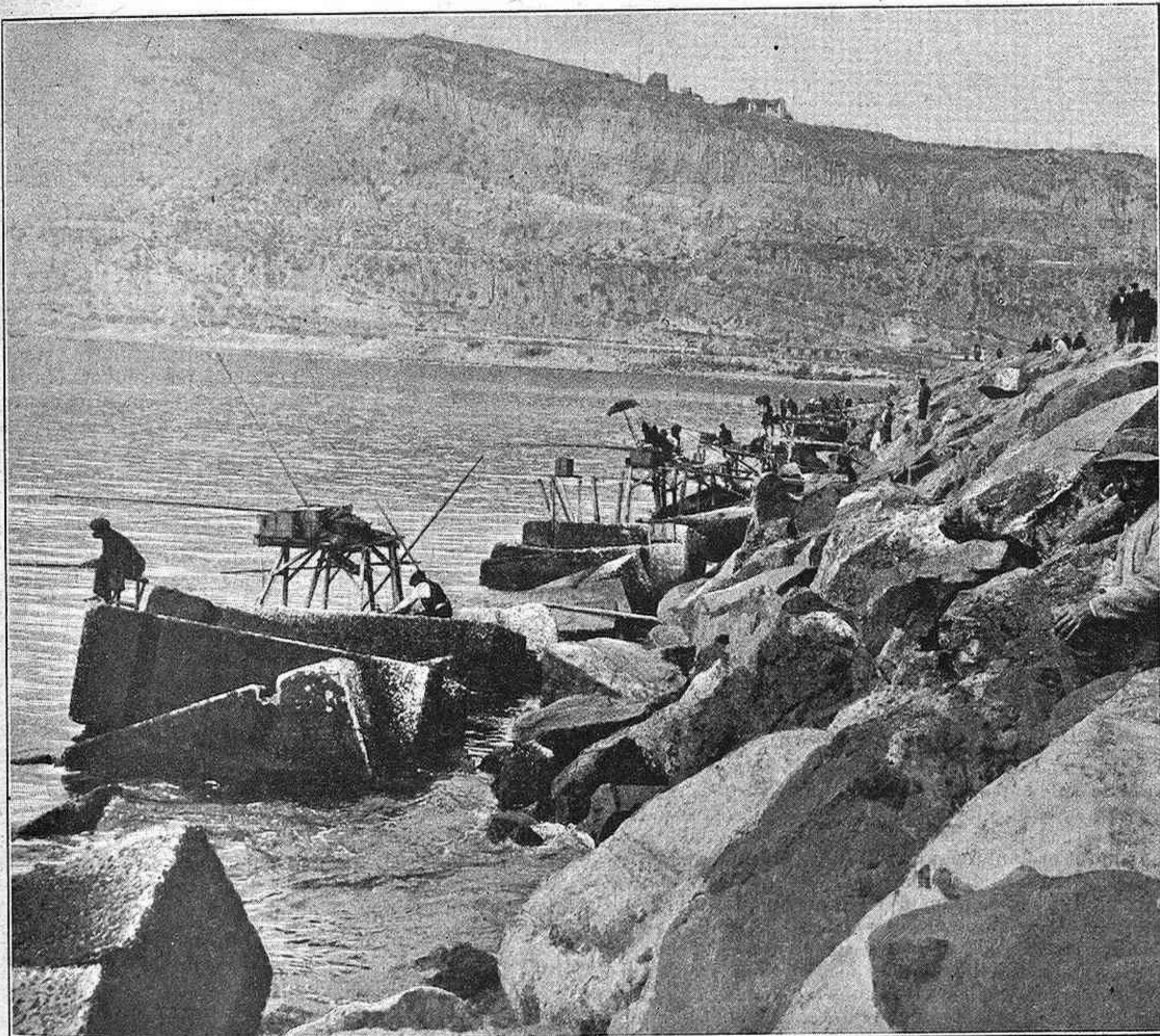
comedia tot, y... ¡res més!

Alguns me tenen quimera
perque no vaig al darrera
de ningú, ni faig cap mal.
En política no 'm fico;
á ningú del món critico,
y m' agrada ser formal.
Molts que 'm miran de regull,
diuhen qu' estich ple d' orgull;
mes no faig ja cas de res;
puig si 'm diuhen orgullós...
Tot es comedia, senyós;
comedia tot, y... ¡res més!

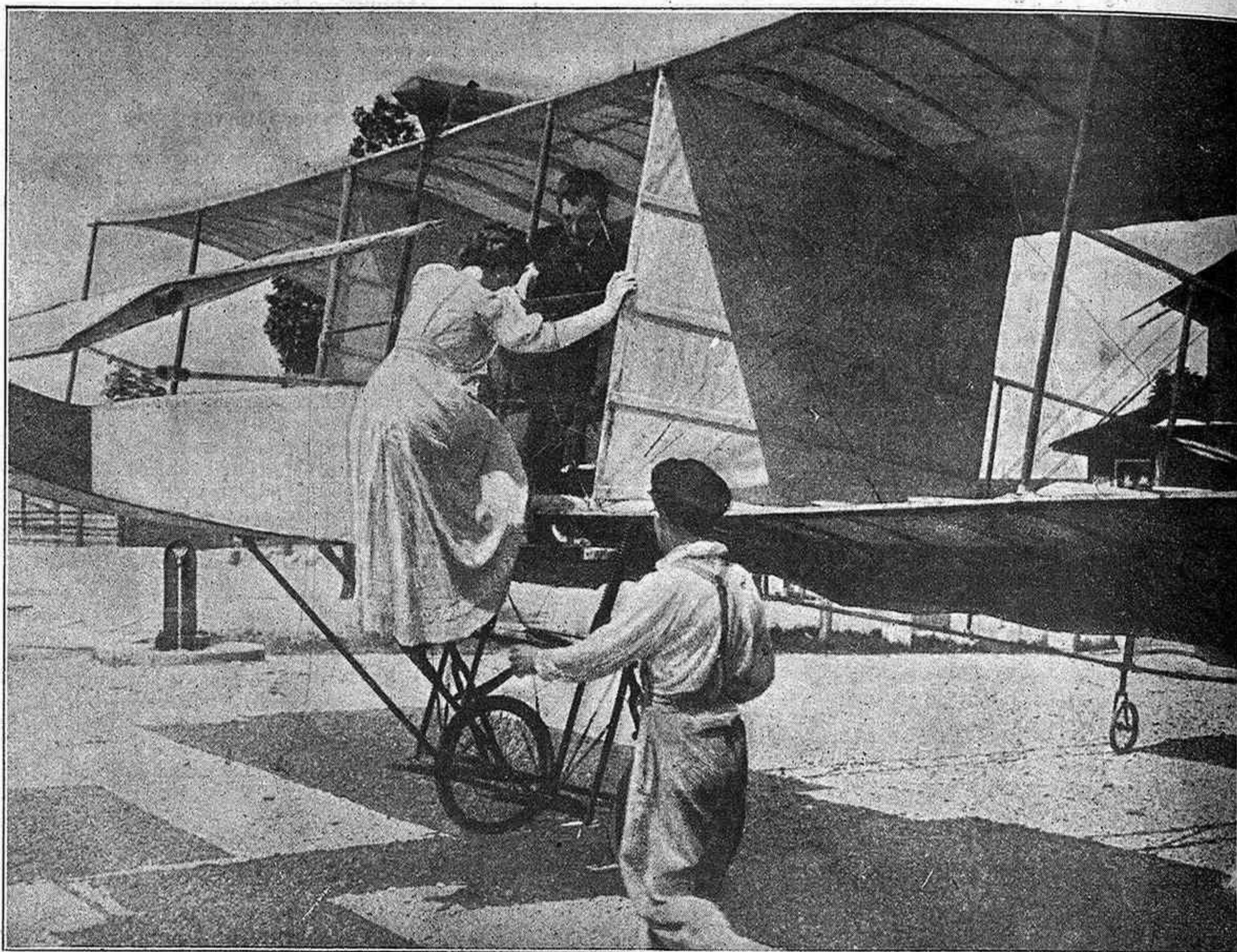
Aixís es que ja ho sabeu.
De comedia trobareu
que se 'n fa per tot el món.
Y aquells que menys els agrada
fer comedia, tal vegada
de tots els més cómichs son.
Jo mateix, si bé 's repara,
també tinch aquesta tara;
donchs fent versos he comprés
que 'ls fa més bons un talós...
Tot es comedia, senyós;
comedia tot, y... ¡res més!

DOLORS MONT

QUADRETS BARCELONINS

Pescadors de canya, á l' altra part de la escollera.

Mlle. Teresa Peltier —la primera dona que ha anat en aeroplà—puja al aparato de M. Delagrange en un dels seus darrers ensaigs verificats á Turín.

LLIBRES

PARA LOS PEQUEÑOS Y PARA LOS MAYORES, per C. Wagner.—L' ilustre autor de *Juventud* subtitula aquesta nova obra que está cridada á ser un gran éxit: Conversacions sobre la vida y la manera de servir-se n. Es un llibre essencialment educatíu, en quinas planas d' amena lectura s' hi desenrotllan gradualment tota mena de problemes de caràcter moral, comensant per l' afirmació del individu y acabant per l' expandiment colectíu dintre del esperit civích més enlayrat. Las teorías modernas sobre educació tancan en aquest tomo la sana revelació d' una alta pedagogía intuitiva y obran un camí lluminós als homes que cercan assolir una veritable vida conscient, sense entrebanchs ni prejudicis.

Forma part de la Biblioteca Científico-Filosófica que edita l' acreditada casa Jorro, y la traducció ha sigut confiada á D. Domingo Vaca.

LA PSICOLOGÍA DEL AMOR, per Gastón Darville.—Acaba de publicarse aquesta obra, un dels tomos més interessants de la Biblioteca de Ciencias Filosóficas y Experimentals. A pesar de tractarse d' un tema del que se n' ha abusat bastant, com que l' autor l' estudia atenentse especialment á las lleys biológicas, y la idea que batega en tot el llibre es essencialment esperitualista unida al modern caràcter filosófic-transformista, d' aquí vé que sa lectura resulti interessant y instructiva á la vegada.

De la versió castellana, qu' es feta sobre la tercera edició francesa, se n' ha encarregat una tal Magda Schjoeksy, que s' veu qu' es una *mana* que sab ben bé ahont té la mà dreta.

ALTRAS PUBLICACIONS REBUDAS:

LA VICTORIA DELS FILISTEUS. Comedia de H. Arthur Jones, arreglada á la escena catalana pels senyors Maristany y Vilaregut. A son temps varem exposar el nostre judici. Unicament dirém que ha sigut molt ben editada per *L' Avenç*.

∴ BARCELONA COSMOPOLITA. Interessant follet en el que 'l Sr. G. A., exposa numerosas y atinadas consideracions encaminadas al bé de la capital catalana.

∴ SOCIOLOGÍA ZOOLOGICA, per Alfons Asturaro.—Es el darrer tomo de la Biblioteca Sociológica Internacional, y un dels més interessants.

∴ LA BASARDA. Monólech dramátich de F. Pous Burgués, estrenat ab aplauso al «Niu Guerrer» de Barcelona.

∴ CONSTRUCCIONES PRÁCTICAS, per Mariano Lacambra.—Recordatori de la Exposició Hispano-Francesa. Saragossa, 1908.

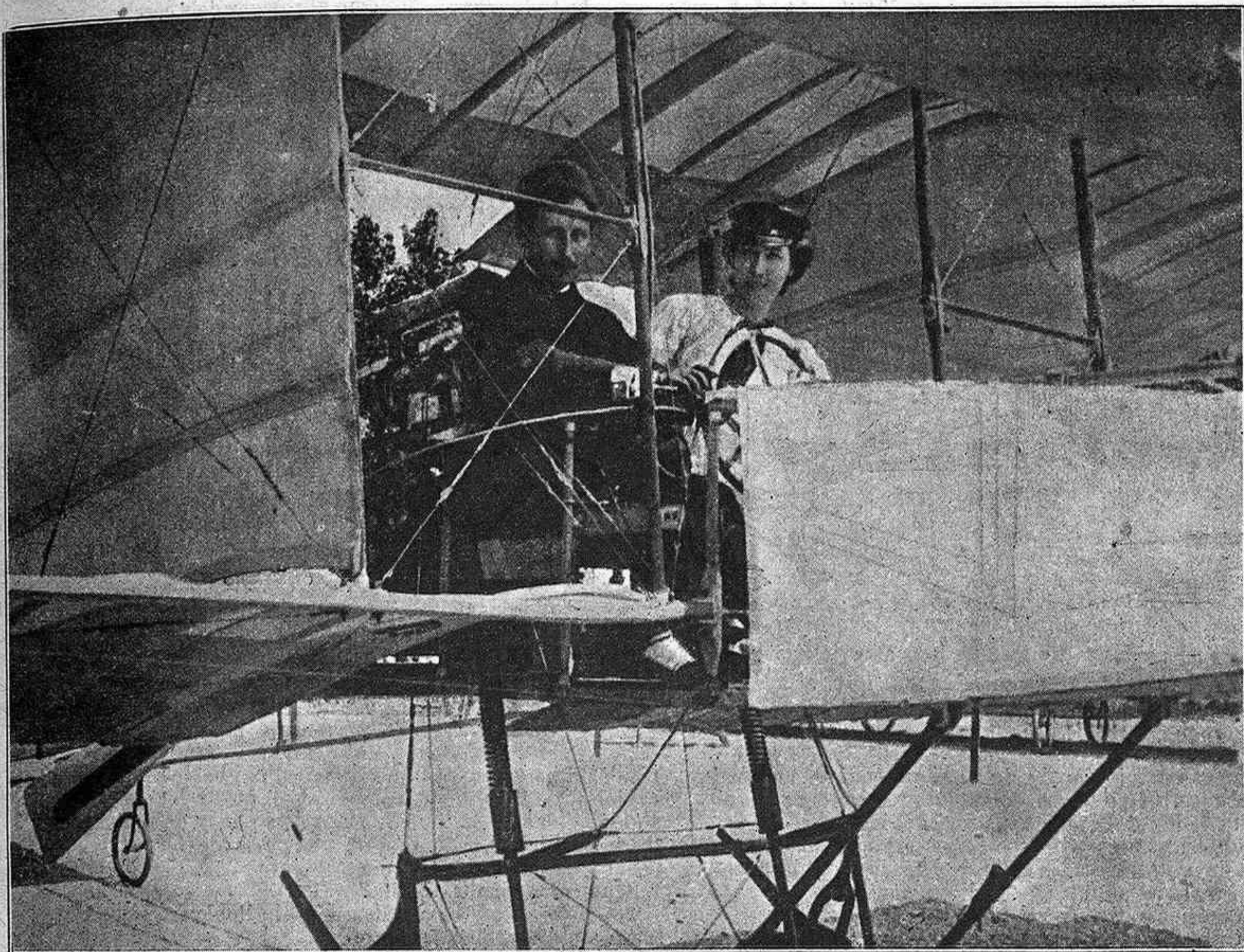
∴ GUERRA DELS SEGADORS, per Marcel Riu.—Relació dels aconteixements que precediren al titulat Corpus de Sanch. Acompanyat de documents interessantíssims.

∴ LLARS APAGADAS. Drama en 3 actes, per J. Vidal y Jumbert.—Va ser estrenat á Granollers ab molt éxit... segons explica el mateix autor.

∴ ELS SEGADORS. Sardana-homenatge, composta per D. Abelardo Coma.—Inspirada p' ssa que no deixarán de tocar els bons patriotas pianístichs.

SEPT-SCIENCIES

DEL AYRE

Mlle. Peltier y M. Delagrange recorren ab l' aeroplá un trajecte de 200 metros.

TEATROS

PRINCIPAL

Cosas veredes del Cid!

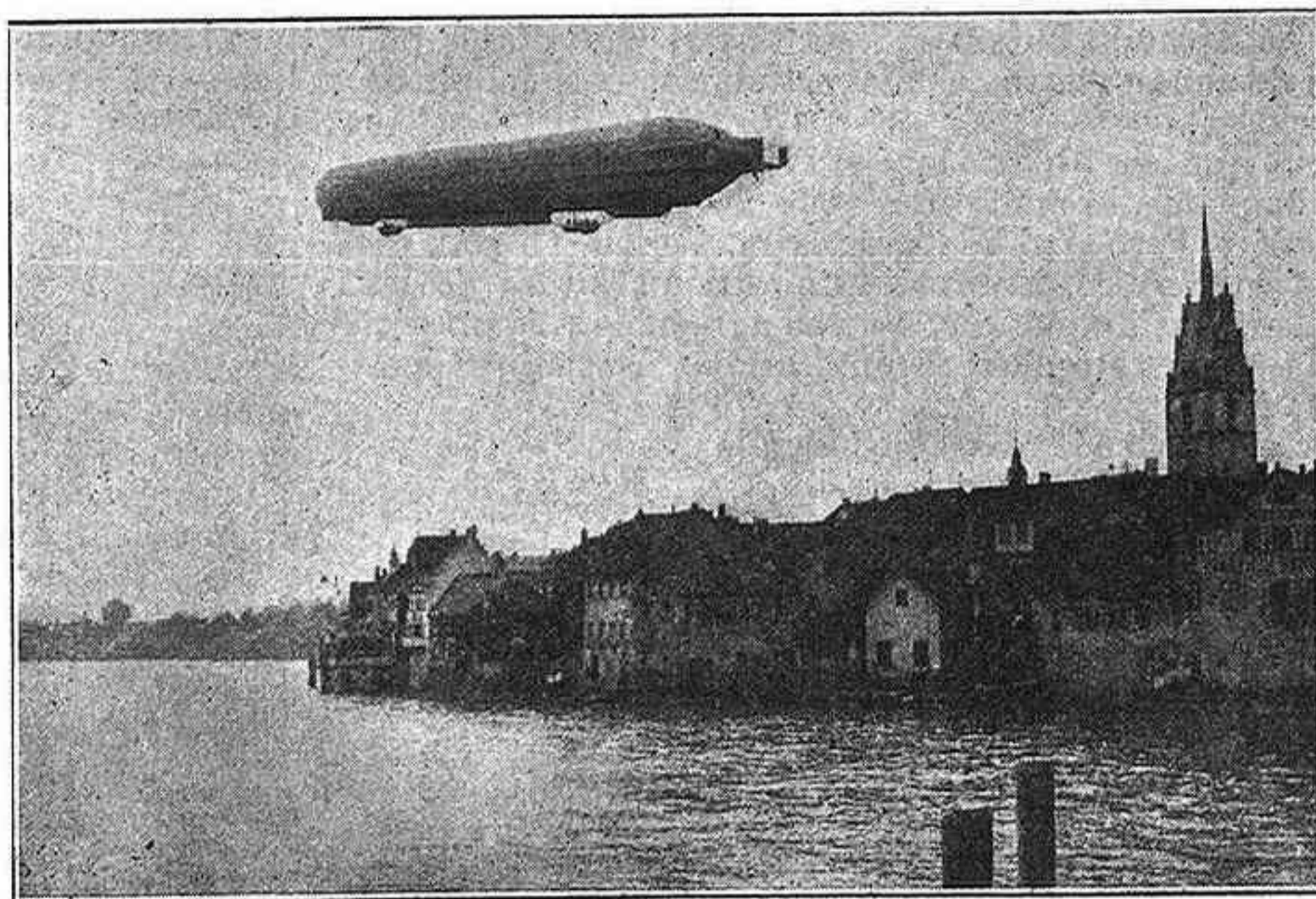
La *Chelito* y en Rakú lluytant ab *ju-jutsu* á las taulas del venerable y anciano teatre Principal.

¿Ho veu, senyor Graner? ¿qué n' ha tret de purificar aquell escenari ab obras místicas y ensopidas?... Res: ganas de fershi més sabí que rich.

Els seus hereus ho entenen millor; *Sherlock Holmes* y *ju-jutsu*... ab intrusions de *Chelito*, qu' ha demostrat ser una estrella de doble magnitud en aquesta especie de *pulga* japonesa... tan útil á las senyoras, segóns afirman els cartells.

Siga com siga, la combinació de jugadors ha sigut una gran, una magnífica pensada. El japonés, simbolisant la forsa y la astucia, y la *Chelito*, en representació de la *Belleza* y la *sicalipsis*, forman un campionat digne d'admirarse. A cada gest, á cada agarrada... *sevillana*, els ulls dels espectadors brillen ansiosos esperant *la clau*... pero ¡ay! la clau no vé y els amichs de las sensacions verdas se quedan ab un pam de nas.

Realment es un espectacle curiós, més curiós y més interessant que 'l de la lluyta dels Onos y els Tarros, aquest de la *bella* y el *feyo*: es com si vejessin jugar un gosset

El dirigible *Zeppelin*, comensant sobre 'l llach de Constanza el seu ensaig de 24 horas.

(Insts. M. ROL)

inglés ab una gateta d' Angora... En ff, no 'n parlém més, y qui no ho vulgui creure, que ho vagi á veure.

TÍVOLI

—La senmana passada va estrenarse una sarsueleta de pretensions políticas-socials ab el títul de *Al son de la Marsellesa*. Es original de un grapat de autors, quins

HIDROFOBIA VULGARIS

El jutge:—Es á dir que us heu atrevit á tirar el llas á aquesta senyora?..

El del carretó:—Ja veurá... Com que, al agafarli el gos, he vist que la rabiosa era ella!...

noms ens estalviarem de donar en obsequi als mateixos, donchs la obra no té pas condicions pera donar ni una fulla de lorer á qui la va posar al món.

La lletra es un teixit de escenas estiragassadas y sense mica de unitat, vestidas ab un ropatje literari de gaceti-lla y amanidas ab uns quants xistes discutibles.

La música, á trossos acceptable,... pero á trossos.

—Una obra estrenada ab gran aplauso á Madrit, está anunciada per' aquesta senmana: *Las Bandoleras*.

Que Sant Exit li dongui bona sort.

BOSCH

Tosca y *Faust* son las dugas óperas que de més bon grat ha aplaudit durant aquests darrers vuyt días el públich de aquest teatro, el més estiuhench dels del plá de Barcelona.

Com que els espectadors s' hi troban tan frescos en aquella platea, es molt difícil que 'ls cantants els arribin á escalfar. Pero aixó ho logra la Sra. Vergeri ab gran facilitat en la *Tosca*, ahont se 'ns mostra á l' altura de las grans artistas dramáticas. Sa veu agradable y sa presentació escayent atreuen al auditori ab irresistible simpatía.

Secundan ab admirable justesa á la citada Sra. Vergeri, la Sra. Gasull y els Srs. Lasierra, Gil Rey y Calvo.

Fora d' aixó y dels *xinos* del Soriano, que diu que fan passar molt bé la estona, no hi ha més espectacle á Barcelona que la *payola-jipi* del urbano.

L. L. L.

Díu...

Díu que á la *Casa del Pueblo* s' hi senten extranyos sorolls. Díu que la culpa la tenen varias bruixas y bruijots que han escapat de la Ronda y rondan pels encontorns.

De cert ningú 'n sab la causa, ni en Sol, ni en Pérez Galdós.

Els sorolls son com de ratas, com l' esgarrapar d' unglots,

com si alguns taups la mines-
[sin,
com el rosegar dels corchs,
com de diners que rodolan,
com de comptes en renou,
com el de potas ferradas,
com el d' alas de mussols...
Fins hi ha qui díu que 's be-
[lluga,
que trontolla... ¡Ay, quina
[por!

GRILL

ESQUELLOTS

Si'l descobriment *terrorista* realiat á la Pobla de Segur no resulta al cap-de-vall una planxa, creguin que será un miracle dels que no 's veuhen gayre sovint.

Un home, un funcionari del Estat, entra en una casa... Damunt d' una taula hi veu, obert, un tractat de química... ¿Obert per ahont?... Pel punt justament que tracta de las materias explossivas. En la mateixa habitació, marcats ab els corresponents

rótuls, hi ha varis pots que contenen també ingredients explossius... L' home enrahona ab el ferrer del poble y aquést li manifesta que 'ls amos dels pots y dels llibres li han encarregat la fundició d' una pessa de ferro d' aspecte tremendament sospitós...

¡Qué volen que 'ls diguil...!

Tot aixó podrá haver succehit á la Pobla de Segur y sense cap dificultat ho accepto.

Ara, de que 'l descobriment tingui alguna relació ab els atentats terroristas de Barcelona ja no n' estich tan segur com de la Pobla.

Els precedents del *hombre misterioso*, obsessió de la premsa local durant llarchs días, y de 'n Fernando Alemany, conduhit de Lisboa aquí ab tant misteri, aconsellan certa desconfiansa.

Visquém, donchs; visquém y vejém... y no 'ns entusiasmem.

Per concejal admirable, el Sr. Valentí y Camp.

¡Pues no té l' home la pretensió de que la banda municipal vaji á Zaragoza, per la rahó poderosíssima de que quan ell—á costas de la Pubilla—va serhi, contragué el compromís de ferli anar!..

Ignorém, ara com ara, quina será la resolució del Ajuntament respecte á aquest assumpto, pero si en definitiva la banda va á la ciutat del Ebro, consti que nosaltres hem contret el compromís de que 'l Sr. Valentí y Camp pagarà tots els gastos que 'l viatge dels músichs ocasioni.

¡Qué caramba!

No ha de ser el regidor catastrófic sol el quí contregui compromisos.

Calemos las ulleras y posemos á fer de mestre.

«Al compás de *Els segadors*—diu el diari del *ilustre desterrado*—se establecerá el voto corporativo, la mancomunidad, el empréstito famoso, en fin, la manigua cubana y las *pampas* filipinas...»

Amichs de practicar l' obra de misericordia que aconsella «ensenyar al qui no sab,» advertím al autor d' aquest disbarat que las *pampas* á que ell segurament se refereix no son filipinas sinó argentinas.

Y encare que ja sabem que l' interessat no ha d' agrahirnos la llissó, bo será que un' altra volta que hají de toruar á tranzitar per las *pampas* ho tingui present.

EL VERDADERO CONDE...

— Dispensi: ¿oy que aquest es el carrer del Conde del Asalto?

— No, senyor... luy, que debe parlar de temps!... Este, ara, es el carrer del Conde de Güell.

Item más:

«El más popular de los compositores del género chico» no 's deya—com assegura el mateix diari—*Joseph Chueca*, sinó *Frederich*.

¿Se continuará?

Está molt bé que la *Comissió d'atracció de forasters* procuri que vingan turistes de totes las parts del món. Pero també estaria bé procurar que s' evitessin certs espectacles impropis d' una gran ciutat.

El divendres de la passada senmana surtían de la Diputació un aplech d' alemanys desembarcats del vapor «Etoile» als quí precedía un grupo de baylets, enllepolits pels diners que 'ls hi tiravan els forasters, fentlos ballar davant seu y fentlos cridar: *Viva Alemania!* Aquesta escena feta al Cameron ó al Namaqua hauría estat molt en caràcter.

Que 'ls tudescos richs vagin per l' estranger á disfrutar del seu panís, poch se 'ns ne dona; ara, qu' explotin l' ignocencia ó l' imbecilitat d' una colla de noys de casa nostra, per més que sigan d' humil condició, divertintse á las sevas costellas y creyent qu' han desembarcat á la costa africana, no 'ns plau gens ni mica, y fins desdiu del respecte qu' ha de guardar un foraster en país amich.

No vegerem á ningú dels quí tenían autoritat ó dret pera ferho qu' evités aquella comedia.

Y ara no més hem de dir: qu' ho probi un espanyol de ferho als carrers de Berlín, ahont privan de tirar á terra un bocí de paper y multan al quí porta una gallina ab el cap penjant.

Un dato més eloqüent que en Cambó.

Els carlins varen obrir, ja fa bastant temps, un concurs pera premiar el millor himne inspirat en el lema «Deu-Patria-Rey.»

Y, á pesar de haverse donat á aquest certámen el caràcter de nacional, son tan poch y tan dolents els treballs rebuts pel Jurat, que aquest s' ha vist obligat á declarar-lo desert.

Deu, patria y rey!

Está clar.

Cóm qu' es un tema que ningú 'l senti!

«Senyor Bastardas,... encaixi!

Vosté es un home com cal.

Així ho han de fé els arcaldes:

advertin-se un día avants

que vindrán á l' oficina

de bon matí á vigilar

si 'ls empleats aném á l' hora.

Aixís un home, avisat...

Grans mercés, li repeteixo.

Un empleat municipal.

¿Qué diu, que volen treure el surtidor de la plassa Real y substituhirlo per una estàtua de las del Museu del Parch?

Mal fet.

Además, que no volém creure que la *Comissió de Bellas Arts* tingui interés en escampar, fóra de *Reproduccions*, las obras notables que allí s' hi custodían.

A la plassa Real hi fa molt goig el surtidor, y si volen posarhi estàtua pera donarhi un caràcter més monumental, que fassin un acte de reparació colocantn'hi una de nova, corresponent al lloch: la del difunt D. Manel Planas y Casals.

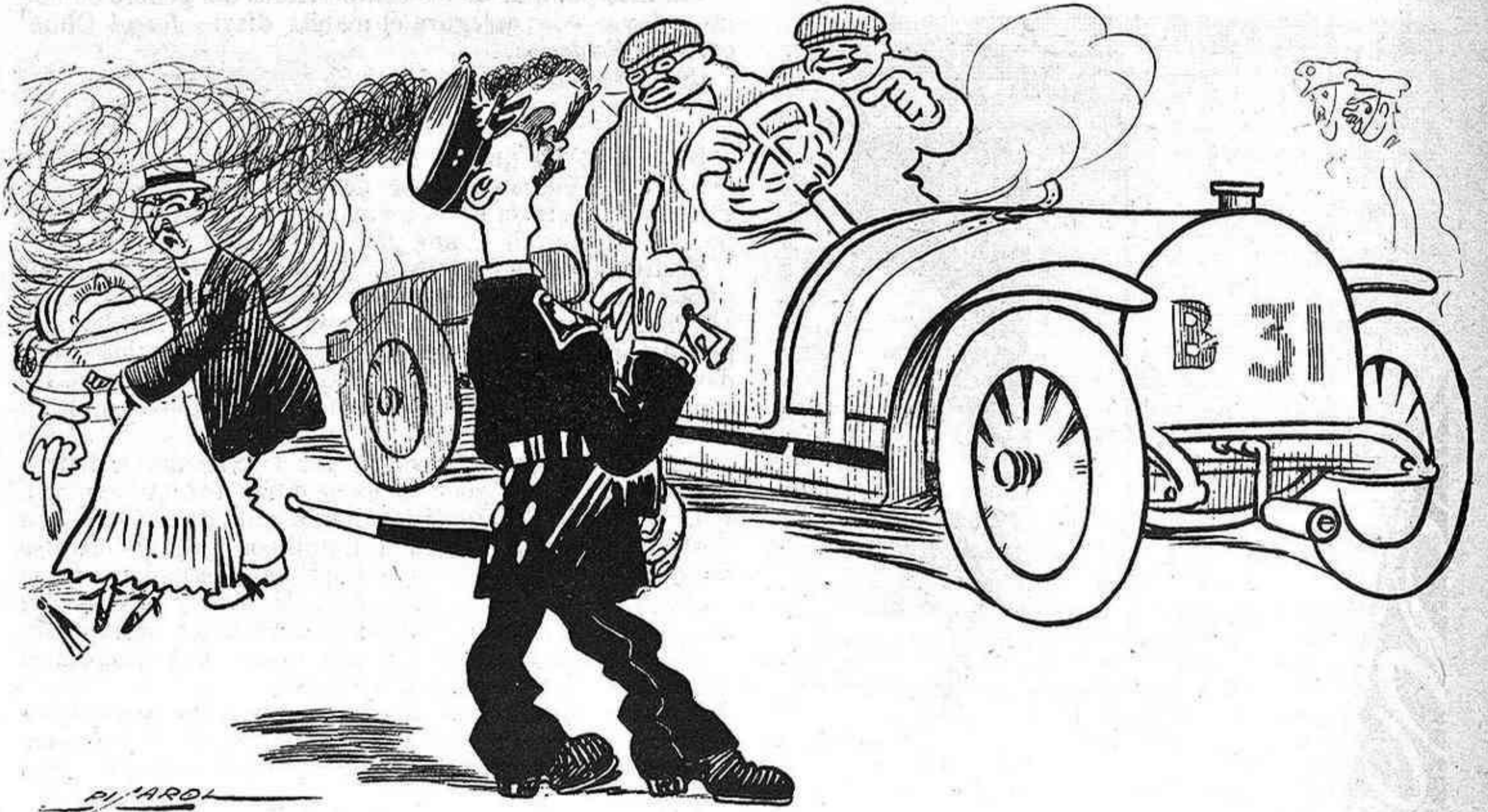
La figura del malaguanyat *Pantorrilles* ¿oy Sr. Falqués qu' estaria molt bé allí, entre quatre dofins simbólichs trayent un xorro d' aygua pel nás?...

Sobre tot ara que 'l partit está tan aygualit..

A Tarragona han obert el sepulcre ó *sarcofago* de 'n Jaume el Conquistador, y han observat al midarlo que 'l mort fa dos metros llarchs...

Tenint, donchs, aquest tamanyo, ¿n' havem de dí un *esquelet* ó bé dirne un *esquelasso*?

LA ORDENANSA AVANS QUE TOT

—Pero ¿per qué 'ns l' ha de pendre el número, veyám?

—Porque el coche llensa mucho fum, y ya saben que está prohibit molestar á los transeuntes.

En una reunió se está parlant dels avensos de la navegació aèrea.

—Aixó de caminar per l' espay está molt bé, diu un senyor. Pero la llástima es que no puguin enterarse de las distancias recorregudas...

—¿Per qué?—li preguntan intrigats.

—Perque en l' ayre no hi ha fitas de pedra que senyalin els kilometros, com en las carreteras.

NOTAS DE CASA

Hem rebut el programa de la Festa major de Vendrell, que comensará el 25 d' aquest mes y continuarà el tres següents dias. Dit programa es molt interessant y variat y promet portar gran concurrència á la populosa vila.

∴ Puigcerdá prepara pel día 15 d' Agost els Jochs Florals de la Cerdanya. En el cartell de convit hi figuran divuyt premis, alguns d' ells en metàlich, debentse advertir que 'ls treballs que hi optin s' haurán d' enviar á la Secretaria del Ajuntament de Puigcerdá per tot el día 4 d' Agost.

corretjeixte, doncas, y á mí ab punts no 'm vinguis, que no 'n soch de Reus.

¿Compaginaria que tenint bigoti que ni el del Kaiser, en certas cosetas deixés imposarme lo mateix que un nen?

L' home deu ser home, y té d' enmotllarse á lo que just es; y ha de darne probas: callant, quan fa erradas; cridant, quan convé.

!Original fora que, ab el meu caràcter, no pogués dir res quan me fan alguna broma (així, en cursiva), com la que 'm vas fer!...

En fi, ja 'm coneixes; fem, donchs, punt... d' espera y de full girém, porque estant com ara, faig molt mala feyna: ¡no més faig pastell!

R. AREGALL

A UN DEL GREMI

Desahogo tipogràfic

Picant de una caixa de lletra menuda (elzevir del set), vaig fent eixas ratllas de prosa rimada, componch aquest vers.

Com qu' espay no 'm sobra, y á més no m' agrada carregá 'l paquet als que aixó llegeixin (com fan alguns tipos), molt breu vaig á ser al justificarme sense circumloquis del procedir meu.

No soch cap Comillas; soch sols un caixista de setze ralets; no tinch trasatlántichs, pero tinch galeras y un galerinet.

No soch milionari, pro es igual: soch l' amo de tot lo qu' es meu, y menjo més secas y llus democrátich que talls de filet.

Mes, (entre paréntesis) no crech que aixó obligui á fer certs papers;

La senyora Manela es una bona dona, pero molt distreta. Ahir va toparse ab una amiga que s' ha quedat viuda fa poch.

—Ay, pobral, li diu compassivament. Es á dir que has perdut el marit?

—Ja ho veu!

—Sí que 't planyo, noya... ¿Y no més tenías que aquell?

Un pare está alabant las qualitats de la seva filla devant d' un pretendent.

—Es una noya de moltas prendas, y no ho dich

perque siga filla meva, exclama. Ella dibuixa, escriu, toca el piano, parla quatre idiomas, monta á caball...
 —Ah, bé, bé,... fa el jove admirat. Llástima que jo no sábiga poch ó molt de cuynar, que m' hi casava desseguida...

El literat X. va rebre una vegada una carta molt injuriosa y molt mal escrita.

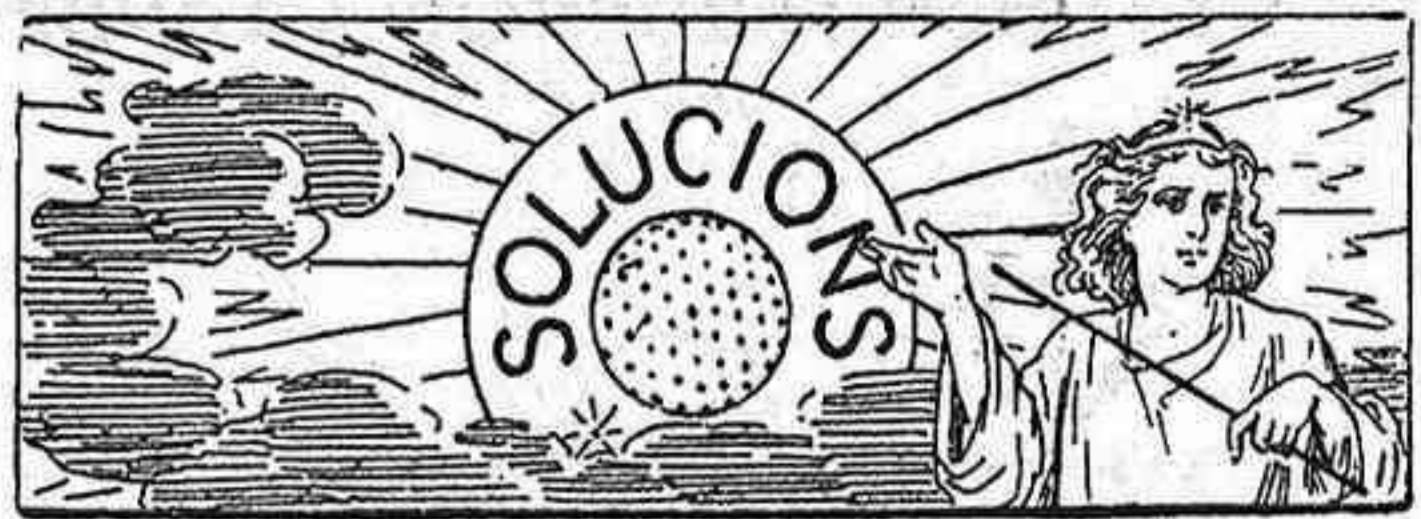
Ell sense inmutarse va contestarla desseguida:
 —Senyor Fulano: Acabo de rebre la vostra carta de desafío. Com que jo soch l' ofés, es á mí á qui toca escullir la classe d' armas pera 'l terreno. L' arma que jo esculleixo es la ortografia; de modo que ja vos podeu donar per mort.

Un borrarxo que passa per l' acera pregunta á un vigilant:

—¿Vol fé 'l favor de dirme ahont es l' altra banda de carrer?

—No heu de fer sino atravessar... Es aquí al davant.

—Com s' entén?... Si ara 'n vinch d' allá, y allá m' han dit qu' era aquí.

A LO INSERTAT EN EL ÚLTIM NÚMERO
 XARADA.—E-co no-mí-a.

XARADAS

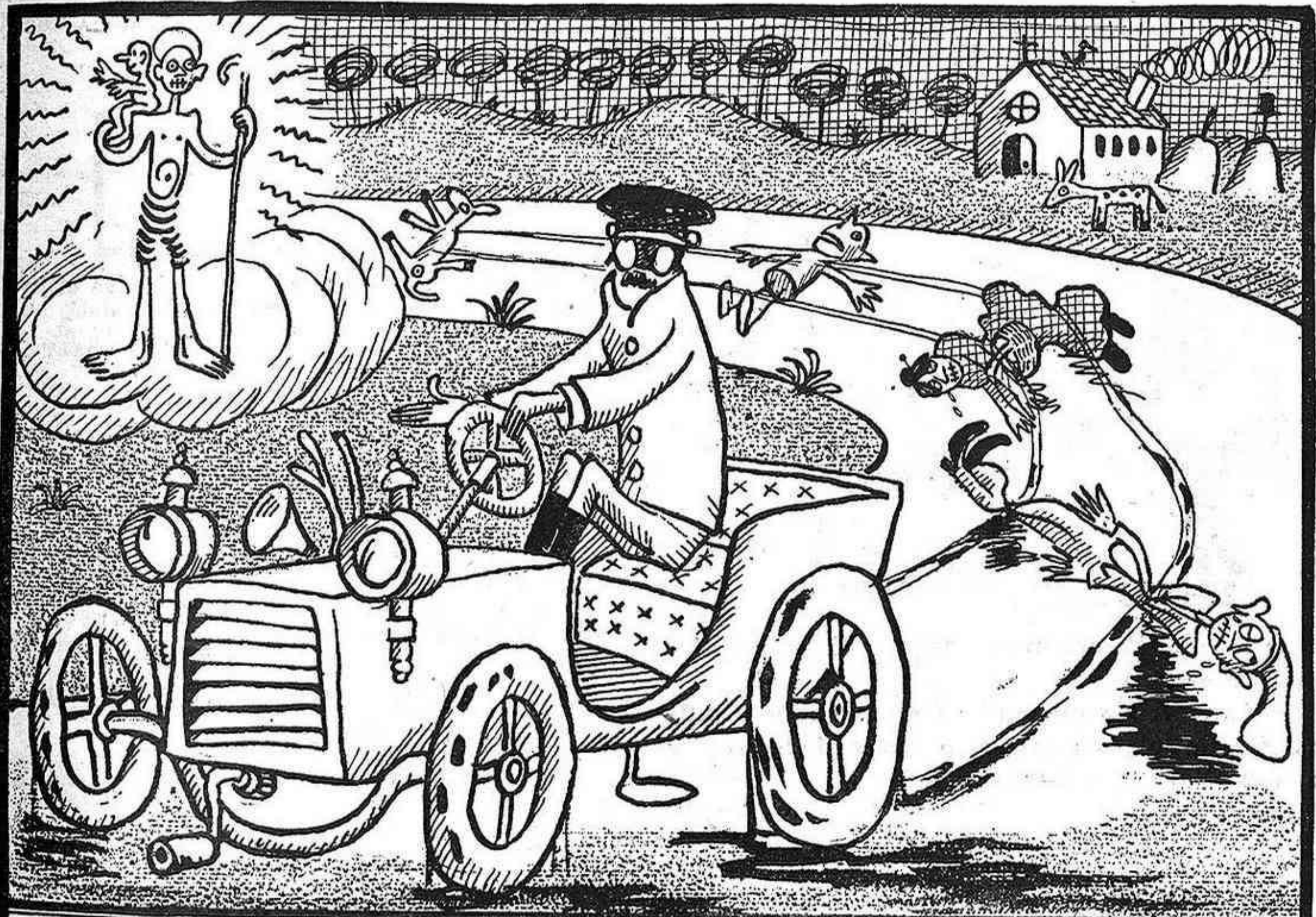
I

CONCURS CONTRA LA CALOR

AL SECRETARI DEL JURAT.

Responent á vostra crida-
 concurs de l' altra senmana,

EN HONOR AL SANT PATRÓ DELS CHAUFFEURS

EX-BOTO Dedicado á Sant Cristóbal
 por abert sal hido hilero completa mente des
 puesde l biage acci dentado 10 Julio 1908

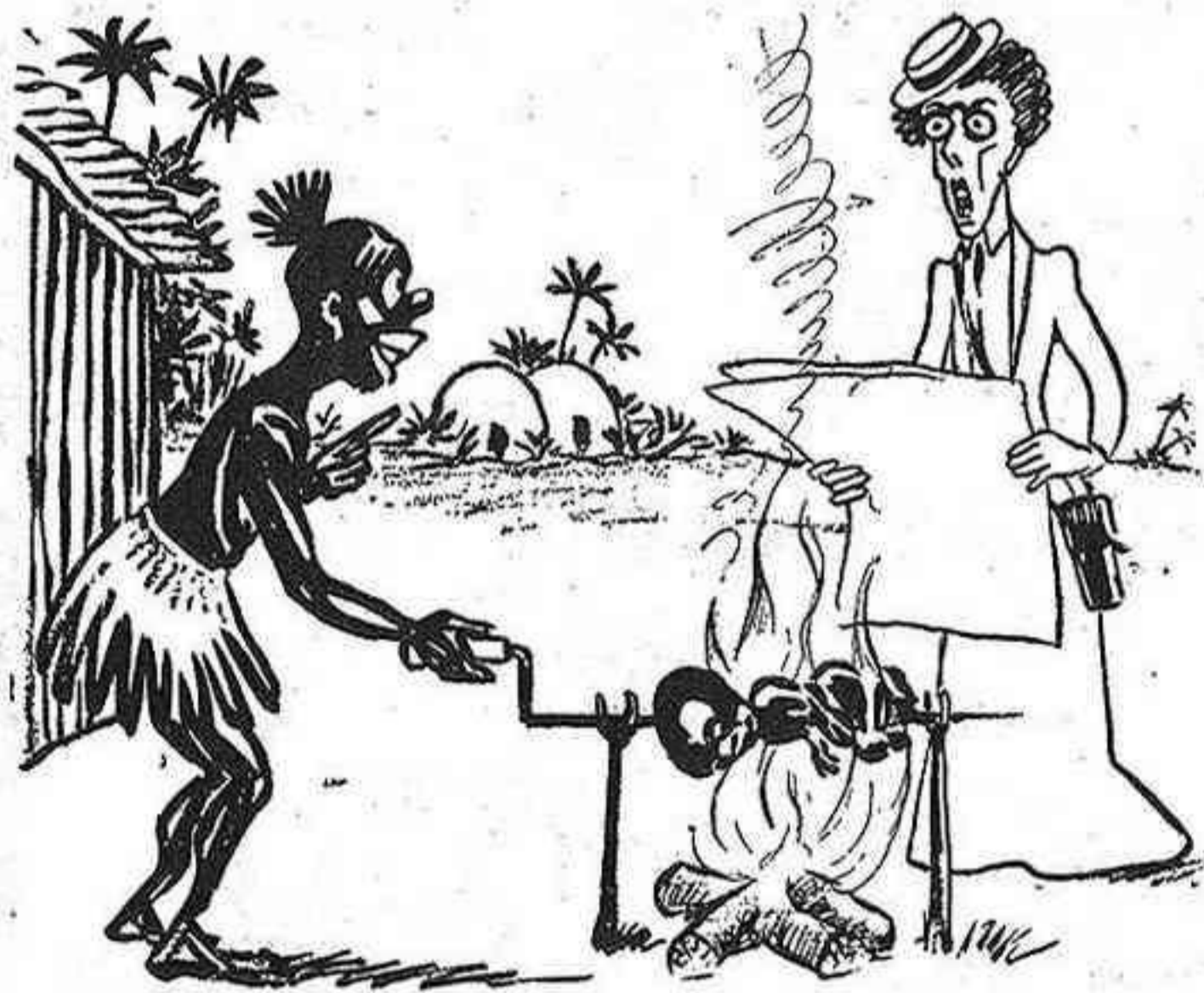
Primer ex-voto presentat á la capella del carrer de Regomir.

'DON PRUDENCIO Á LONDRES

—Y aquí diuen que hi ha tants inglesos?... Mes ne vey a pels carrers de Barcelona!

GRAUS DE CIVILISACIÓ

—¿Que no ho veu lo que faig?... Estich rostint una criatura.

—Y aral A Europa no ho fem pas aixís... Allá las deixém solas en un cuarto, sense vigilarlas,... y ja 's rosteixen ellas mateixas!

aquí vá un procediment
pera la calor combatre,
que espero 'l pendreu en tot.
Dos es *prima-dos-tres-quatre*
que en aquest temps, el suar
las carns dels homes abaixa
y en els ratos de *sis-cinch*
ventantnos la calor 'ns calma,
jo crech que fora 'l més práctic
que durant la temporada
anessim tots provehits
d' un ventilador, y ab trassa

colocarlo sobre 'l cap
sis á quart-tres-quart la espatlla
y que 'ns anés ventejant
desde 'l diumenge al dissapte.

Per dinar el deixaríam
davent del plat, á la taula,
per dormir, prop del coixí,
y aixís no 'ns faltaria ayre
y passaríam l' istiu
fresch, sense moures de casa,
rihentnos d' aquests que vén
á fora buscant bons ayres
y quan tornan els veureu
negres y rostits de cara.

Tal es el projecte meu;
si acás al jurat li agrada,
ell decidirá si cal
presentarlo á n' en Bastardas;
si no us agrada, podeu
enviarlo á la quinta... Joana.

SAMATRUQUIS

II

Jo total que per combatre
la calor que 'ns desespera
tres hi ha com comprarse un catre,
ficarlo en una nevera,
y portarho sota un *dos*
hu sota una alsina gran
y anarhi de tant en tant
á ajéurershi com un gos.

XERLOK HOMS

ANAGRAMA

Lo total de Calamandra
qu' es un subjecte com cal,
una bona tot va ferne
comprant tot per l' Hospital.

A. ROCA COLL

TARJETA

MARIANO GRANÉ ILUSO

SALT

Formar ab aquestas lletras ben combinadas el títol y nom del autor d' un molt aplaudit drama catalá.

VEHÍ DE SALT

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Poble valenciá.
5 6 7 9 8 4 3 6.—Nom de dona.
5 9 7 1 2 7 6.—Poble catalá.
6 1 2 8 8 6.—Insecte.
1 6 7 1 2.—Ofi i.
7 4 1 2.—Apellido.
9 8 4.—Líquid.
7 2.—Nota musical.
3.—Consonant.

T. CABALLER

GEROGLÍFICH

I

nota

P I D

ASTRE VIRTUT

I G.

UN ALTRUISTA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

LIBROS

INTERESANTES

Aventuras
de

Policia fina
El problema final
La marca de los cuatro
Un crimen extraño
Triunfos de Sherlock Holmes
Nuevos triunfos de Sherlock Holmes
La resurrección de Sherlock Holmes
El perro Basqueville

**Sherlock
Holmes**

Precio de cada tomo:
UNA peseta

COLECCIÓN DIAMANTE

= TOMO 106 =

LA ESPUMA DE VENUS

POR M. CARRETERO

Ptas. 0'50

Puñado de ironías

POR

JOSÉ NAKENS

Ptas. 3

OBRA NUEVA DE FELIPE TRIGO

LA DE LOS OJOS COLOR DE UVA

NOVELA

Ptas. 3

Edicions populars d'en **SANTIAGO RUSIÑOL**

Anant pel món (Agotada)

El Mistic

Oracions (Agotada)

Fulls de la vida (Agotada)

Els Jocs Florals de Can-

prosa (Agotada)

El bon policia

Monolegs

La bona gent (Agotada)

Tartarin de Tarascó

El pati blau

El poble gris

La Mare

L'alegria que passa

La «Merienda» fraternal

L'Heroe

Llibertat!

La Fira de Neuilly

Els savis de Vilatrista

L'auca del senyor Esteve

L'Hereu Escampa

Preu de cada tomo: UNA pesseta

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponents se 'ls otorgan rebaixas.

Per la abolicció del afrentós suplici

MESTRE ALOMAR: —¿Hi ha algun home de cor y de conciencia que 's presti á donarm' hi un cop de ma?
 Els ALTRES DOS:—Sf, senyor... Ab molt gust.